

Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.

Letno poročilo

o delovanju Mladinske zveze Brez izgovora v letu 2020

V letu 2020 je na naše delovanje v največji meri vplivala epidemija virusa COVID-19, kljub temu pa ocenjujemo, da smo se ukrepom za omejevanje širjenja virusa uspešno in ustrezno prilagodili.

Kljub situaciji smo uspešno izvajali dva večja projekta, projekt na področju preprečevanja zasvojenosti med mladimi s strani Ministrstva za zdravje in projekt na področju usposabljanja mladih za večjo zaposljivost s strani Urada Republike Slovenije za mladino in Evropskega socialnega sklada, prek katerih se financira večina od 5 zaposlitev v organizaciji. Ponosni smo na številne rezultate preteklega leta, na katere je vplivalo novo vodstvo organizacije in uspešno prilagajanje na razmere v državi.

Nacionalna in mednarodna prepoznavnost organizacije

Naš preventivni program Martin Krpan je bil v letu 2020 vključen v e-zbornik Zgodbe o uspehu II. del - mladinski sektor v šolah, ki so ga pripravili na Uradu RS za mladino v sodelovanju z organizacijami v mladinskem sektorju. Z zbornikom so prvič na enem mestu zbrani številni primeri dobrih praks, ki jih mladinske organizacije izvajajo v osnovnih in srednjih šolah po Sloveniji in na ta način pomembno prispevajo k širjenju najrazličnejših oblik znanj, spretnosti in kritičnega načina razmišljanja mladih. S to dejavnostjo mladinske organizacije pomembno dopolnjujejo in nadgrajujejo proces formalnega izobraževanja, gre pa tudi za izjemen primer sodelovanja med formalnim in neformalnim izobraževanjem, ki je na ta način prvič v obliki e-knjige predstavljen strokovni in širši javnosti. Namen izdaje zbornik je poleg promocije mladinskega dela tudi spodbuda šolam, da kot izvajalke programov neformalnega izobraževanja v šolah le-te prepoznavajo kot pomembne partnerje v procesu izobraževanja mladih in jih tako kot doslej še naprej uvrščajo v izvenšolske dejavnosti v prostore šol. "Iz predstavljenih praks je možno razbrati, da odnosi med mladimi in vzgojitelji sestavljajo temelje neformalnega izobraževanja. Vsi skupaj so soustvarjalci znanja in se učijo drug od drugega," je v spremni besedi e-knjige zapisala ministrica prof. dr. Simona Kustec. Spremno besedo k zborniku je prispevala tudi direktorica Urada za mladino mag. Dolores Kores.

Naši člani in zaposleni so v letu 2020 sodelovali na več javnih dogodkih, pogovorih in oddajah. V maju 2020 je podpredsednica Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija Nina Rogelj Pelosa na Dnevniku RTV Slovenija govorila o povezavi med COVID19 in kajenjem, 28. maja pa je skupaj s članico Amadejo Vlahov predstavila delo naše organizacije na spletnem dogodku Svetovne zdravstvene organizacije kot primer dobre prakse. 14. oktobra pa je podpredsednica Nina Rogelj Pelosa v oddaji Tednik na RTV Slovenija predstavila stanje na področju rabe alkohola v času epidemije virusa COVID-19 in ukrepe, ki bi jih morali sprejeti tudi v Sloveniji, tako kot v drugih državah po svetu z namenom bolj učinkovite alkoholne politike.

Mladinska delegatka OZN Slovenija Lucija Tacer je v sklopu spletnih pogovorov, imenovanih Pogovori o ciljnih trajnostnega razvoja, ob več priložnostih govorila s člani naše organizacije: 4.

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

avgusta s podpredsednico Nino Rogelj Pelosa in mladinsko delavko Mio Zupančič o 3. cilju, torej o zdravju in dobrem počutju, sodelovali pa smo tudi na zaključnem dogodku pogovorov. 20. novembra pa je na temo Mladi o podnebnih spremembah pripravila spletno okroglo mizo, na kateri je sodeloval tudi predsednik Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija Nassim Djaba.

Mladinski svet Slovenije je izvedel tudi serijo intervjujev s predstavniki in predstavnicami organizacij članic MSS in ostalih mladinskih organizacij ter MSLsjev, med njimi tudi spletni intervju s predsednikom Mladinske zveze Brez izgovora Nassimom Djaba na temo mladih v času epidemije COVID-19. V intervjujih so razpravljali o položaju mladih med epidemijo COVID-19, o izzivih, s katerimi se mladi in mladinske organizacije soočajo, ter izpostavljajo predloge in dobre prakse za izboljšanje položaja mladih v času korona virusa.

Naši člani se redno povezujejo tudi z drugimi organizacijami in mrežami po Sloveniji. Tako je v septembru 2020 našega Nassim Djaba na mestu podpredsednika/ce MSS - Mladinski svet Slovenije nadomestila naša podpredsednica Nina Rogelj, ki je bila izvoljena z večino glasov redne seje zbora MSS. Prav tako v septembru pa smo se povezali z organizacijo Junaki 3. nadstropja, saj je naš predsednik, Nassim Djaba, od Mije iz omenjene organizacije prejel zlate pentljice, ki jih v septembru, mesecu ozaveščanja o otroškem raku, nosimo v podporo otrokom, ki se zdravijo ali so se zdravili na hemato-onkološkem oddelku Pediatrične klinike v Ljubljani, in njihovim družinam.

V februarju 2020 je naša organizacija prejela prvo nagrado na področju dela z mladimi za zagovorništvo ("NCDA Award on Building Demand through Transformative Social Movements and Voices of Change") za naš projekt "No Excuse Activists: Equipping Youth for NCD Advocacy in Slovenia".

Objavili smo tudi mnogo aktualnih člankov na spletni strani <https://www.resni-ca.si/>, ki poljudno prikaže aktualne vsebine na področju zdravja in trajnostnega razvoja. Vsebine na spletni strani so osnovane na strokovnih podlagah, prilagojene predvsem mladim.

V letu 2020 smo prenovili tudi našo celotno grafično podobo.

Raziskave

Nadaljevali smo z izvajanjem aktivnosti Veš, kaj ješ? v sodelovanju z Zvezo potrošnikov Slovenije. Objavili smo anketo o nakupnih navadah mladih na avtomatih s ciljem izboljšati ponudbo v avtomatih.

V juniju 2020 smo v Hotelu Slon v Ljubljani izvedli novinarsko konferenco ob predstavitvi rezultatov največje raziskave skritega nakupovanja tobačnih in alkoholnih izdelkov s strani mladoletnih oseb v Sloveniji. Raziskava je trajala od oktobra 2018 do decembra 2019 in zajela okrog 100 lokacij šestih največjih trgovskih verig v šestih regijah v Sloveniji ter skupno opravila 440 poskusov nakupa tobačnih in alkoholnih izdelkov. Raziskavo sta izvajali Mladinska zveza Brez izgovora Slovenija in Center za socialno psihologijo Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani s pomočjo Inštituta za mladinsko participacijo, zdravje in trajnostni razvoj. Medtem ko je raziskavo financiralo Ministrstvo za zdravje RS, so bili nakupi izdelkov financirani iz lastnih sredstev Brez izgovora Slovenija. Raziskava, ki je bila izvedena pod vodstvom dr. Tanje Kamin, predstavlja nadaljevanje raziskave iz leta 2015, ko je bilo na vzorcu 48 trgovin v štirih regijah dokazana prodaja alkoholnih

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

pijač 92 % mladoletnih oseb. Tokratna raziskava je v vzorec zaobjela večje število trgovin in regij ter je poleg preverjanja prodaje alkoholnih pijač, preverjala tudi nakup tobačnih izdelkov. Tako pri alkoholnih pijačah, kjer je mogoče zaznati manjši upad prodaje mladoletnim osebam pred intervencijami (za štiri odstotne točke, iz 92 % na 88 %) in po njih (za devet odstotnih točk, iz 88 % na 79 %), je tudi pri tobaku viden upad pred in po intervencijah (za enajst odstotnih točk, iz 66 % na 55 %). Dosedanje raziskave na področju prodaje tobačnih izdelkov mladoletnim osebam niso bile reprezentativne, zato jih ne moremo primerjati s preteklimi podatki. Najpomembnejša ugotovitev raziskave je, da je največji upad prodaje tobačnih in alkoholnih izdelkov možno pripisati izbrani intervenciji nakupa izdelkov s strani mladoletnih oseb s pomočjo Tržnega inšpektorata RS (TIRS), ki se je dogajala med prvimi in drugimi nakupi v izbranih trgovinah. Poleg nakupa s TIRS, se je izvajalo tudi ozaveščanje trgovcev o problematiki prodaje mladoletnim osebam, kar pa se je izkazalo kot manj učinkovito. Druga pomembna ugotovitev tokratne raziskave pa je, da je v kontrolni skupini, ki ni bila deležna nobene intervencije, viden močan upad prodaje tobačnih izdelkov mladoletnim osebam (upad iz 71,8 % na 56,4 %), kar bi lahko pripisali uvedbi napredne zakonodaje na področju tobačnih in povezanih izdelkov v Sloveniji leta 2017 ter uvajanju dovoljenj za prodajo tobačnih izdelkov od decembra 2018 do maja 2019. Kontrolni nakupi so namreč bili izvedeni v dveh fazah: tik ob začetku uvajanja in po uvedbi dovoljenj za prodajo tobačnih izdelkov v Sloveniji. Tobačni zakon omogoča začasni in končni odvzem dovoljenj za prodajo trgovcem, ki prodajo tobačni izdelek mladoletni osebi in jih pri tem inšpektor dobi. Za namene izvedbe raziskave smo v organizaciji veliko časa namenili predvsem pripravi mladoletnih kupcev. Vsem je jasno, da gre za kočljivo pobudo, kjer je bilo potrebno mladoletne aktiviste izpostaviti nepredvidljivim okoliščinam, ki kdaj tudi niso prijetne. Vsi naši mladoletni aktivisti so pred nakupi pridobili podpis staršev kot strinjanje za sodelovanje v raziskavi, tudi na samem terenu je mladoletnega aktivista vedno spremljala polnoletna oseba, ki je bila v bližini za njihovo varnost in sigurnost.

Zagovorniške aktivnosti in kampanje

V mesecu septembru 2020 smo s podporo »Active Citizens Fund« začeli z nadaljevanjem kampanje »Ker alkohol ni mleko«. Obseg in vzorci rabe alkohola v Sloveniji so zaskrbljujoči, zlasti med mladimi. V raziskavi, ki smo jo izvedli decembra 2017, so bili mladi aktivisti v vlogi skritih kupcev pri nakupu alkohola v gostinskih lokalih od skupno 150 poskusov »uspešni« v 96,7 % primerih, v času prireditve Ritem mladosti pa je skoraj tri četrtine mladoletnih brez težav dobilo alkohol tudi v trgovinah. S pobudo »Ker alkohol ni mleko« si prizadevamo spreminjati prepričanja, stališča in odnos ljudi do alkohola, hkrati pa želimo doseči zaostritev političnih ukrepov za zmanjšanje rabe alkohola v Sloveniji. Glavni cilj projekta je s celovito organizirano akcijo ter opolnomočenjem pripravilcev politik in odločevalcev doseči izboljšanje stanja in zmanjšati brezbržnost celotne družbe do alkohola in alkoholne politike. Javnost bomo informirali in ozaveščali o stanju, npr. o napačnih prepričanjih, stališčih in odnosu ljudi, ter dobrih praksah – učinkovitih ukrepih na področju alkoholne politike in rabe alkohola zlasti med mladimi. Pripravljali bomo tudi zakonodajne pobude. Ključnim političnim deležnikom bomo na ta način olajšali odločanje glede ukrepanja in hkrati poskušali doseči močno javno podporo ukrepom in zavedanje, da je treba v Sloveniji na področju alkohola in alkoholne politike storiti občutno več. Ciljne skupine so zlasti pripravljavci politik ter odločevalci na področju javnega zdravja in širše, mediji, uporabniki družbenih omrežij, starši in drugi pomembni odrasli, gostinci, trgovci in nevladne organizacije (NVO) s področja javnega zdravja. Dolgoročne koristi od projekta bodo imeli predvsem otroci in mladi z

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

vidika izboljšanja zdravja ter zmanjšanja prisotnosti alkohola v njihovem vsakdanu. Nosilec projekta je Slovensko združenje za kronične nenalezljive bolezni (zKNB), katerega član je tudi Mladinska zveza Brez izgovora Slovenija, v projektu pa naša organizacija sodeluje kot projektni partner skupaj z drugimi organizacijami (Inštitut za raziskave in razvoj »Utrip«, Inštitut za mladinsko participacijo, zdravje in trajnostni razvoj (IMZTR), Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (SZOTK) in partner iz države donatorice: IOGT Iceland (Islandija)).

Transparency International Slovenia (TI Slovenia) je v sodelovanju z nevladno organizacijo Brez izgovora Slovenija pripravil poročilo Politična integriteta v Sloveniji, ki razkriva systemske pomanjkljivosti na področju zagotavljanja transparentnosti sprejemanja odločitev javnega pomena. Ena ključnih ugotovitev analize je, da je zaradi pomanjkljivih javnih evidenc in podatkov s področij, ki vplivajo na politično integriteto, pomanjkljivih določil za preprečevanje vrtljivih vrat, neupravičene uporabe skrajšanih zakonodajnih postopkov in drugih podobnih okoliščin javnost manj seznanjena s podrobnostmi glede sprejemanja političnih odločitev v javnem interesu, obenem pa se zaradi tega povečuje tveganje za privilegiran dostop do odločevalcev s strani močnih interesnih skupin. V poročilu je ocenjena kakovost obstoječih javnih evidenc in podatkov s področij lobiranja, nasprotij interesov, prejetih daril, omejitev poslovanja in dodatnega dela javnih funkcionarjev, predvsem z vidika možnosti uporabe teh podatkov za javni nadzor ter analizo poročanih lobističnih stikov, v 20 institucijah vlade in parlamenta v času mandata 13. Vlade Republike Slovenije (od 13. 9. 2018 do 13. 3. 2020). TI Slovenia je v sodelovanju z Mladinsko zvezo Brez izgovora Slovenija seznam poročanih lobističnih stikov grafično prikazal na spletnih orodjih Varuh integritete. S tem želimo javnosti približati podatke o lobističnih stikih na čim bolj pregleden in enostaven način, saj je prav transparentnost lobiranja pomemben vzvod za dvig zaupanja ljudi v državne institucije.

V juliju smo začeli s sodelovanjem v projektu Sustainaware. Namen projekta Sustainaware je z metodami neformalnega izobraževanja poučiti mlade v Sloveniji in na Madžarskem o podnebnih spremembah in kako jih ublažiti. Projekt bo spodbujal "podnebno pismenost" med mladimi v srednji Evropi in pripravil izobraževalna gradiva ter vire o blaženju podnebnih sprememb. Kalkulator ekološkega odtisa bomo prilagodili slovenski resničnosti, kar bo mladim omogočilo, da bodo primerjali svojo potrebo po virih, se spoprijeli s svojimi potrošniškimi navadami in ne-trajnostne vzorce porabe preoblikovali v bolj trajnostne. Poleg tega bodo partnerji projekta izvedli več izobraževalnih dogodkov o podnebnih spremembah: osem spletnih seminarjev, poletno šolo o podnebnih spremembah in mednarodni posvet mladih o trajnosti in podnebjju. Vsi dogodki bodo udeležencem in deležnikom s področja trajnosti in podnebnih sprememb iz Srednje Evrope omogočali predstavitev in razpravo o rezultatih projekta. Spletni seminarji bodo snemani in potem objavljeni na spletu, s čimer želimo doseči še večjo dostopnost teh izobraževalnih virov. Projekt bo naslovil tudi mladinski sektor in razvil nov kompetenčni model za blaženje podnebnih sprememb in trajnost, ki ga bodo preizkusile in uporabljale mladinske nevladne organizacije na Madžarskem in v Sloveniji. Ker so neformalno izobraževanje in komunikacijski sistemi čedalje bolj pomembni, bo projekt za širjenje znanja uporabljal predvsem kanale na družbenih medijih. V projekt je kot partner vključena tudi Mladinska zveza Brez izgovora Slovenija, ki je v sodelovanju z organizacijo CliMates zadolžena za razvoj kompetenčnega modela in njegovo pilotno izvajanje na Madžarskem in v Sloveniji. Obe organizaciji bosta vključeni tudi v vse druge projektne dejavnosti in bosta izdali

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

brošuro "WTF so podnebne spremembe?" v madžarskem in slovenskem jeziku. Konzorcij projektnih partnerjev poleg Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija sestavljajo še tri organizacije:

- Koordinator projekta je Inštitut za zdravje in okolje iz Slovenije. Inštitut je organizacija, ki deluje v javnem interesu. Njeno poslanstvo je spodbujati doseganje ciljev trajnostnega razvoja z medsektorskim povezovanjem in sodelovanjem s civilno družbo na področjih zdravja in okolja. Spremembe dosegamo z učinkovitim komuniciranjem, povezovanjem različnih deležnikov in s spodbujanjem participacije vseh skupin prebivalstva.
- V projektu sodelujejo strokovnjaki iz Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki so specializirani za področja trajnostnega razvoja, varovanja okolja in regionalnega razvoja. Njihova vloga v projektu je svetovati v procesu razvoja slovenskega kalkulatorja ekološkega odtisa, prispevati k pripravi vsebin spletnih seminarjev in so-organizirati Poletno šolo ter Mednarodni podnebni posvet mladih.
- CliMates je nevladna organizacija s sedežem v Parizu v Franciji, ki predstavlja široko mednarodno mrežo prostovoljcev. Preko inovativnih izobraževalnih orodij, kot je "COP in MyCity" in ki je doseglo več kot 10.000 mladih, želijo mlade spodbuditi k udeleževanju na področju podnebnih sprememb, ki bo dejansko smiselno in bo imelo učinek. Opolnomočenje mladih je ključna vrednota organizacije, ki se odraža tudi v samem vodenju – namesto redno zaposlenega osebja, organizacija vsako leto preda vodenje novim "Mates-om", s čimer opolnomoči mlade in jih spodbudi, da se prostovoljno preizkusijo in dokažejo v neprofitnem in razvojnem sektorju. Projekt vključuje mednarodno podružnico CliMates in njeno uveljavljeno madžarsko platformo.

V februarju 2020 je podpredsednica Mladinske Zveze Brez izgovora Slovenija Nina Rogelj Pelosa na Komisiji za socialo in zdravstvo Državnega sveta Republike Slovenije nasprotovala ponovnemu dovoljenju prodaje alkohola in tobaka na zemljiščih vzgojno-izobraževalnih ustanov. Z njo se strinja stroka in vse vidnejše javno-zdravstvene ustanove v Sloveniji. Večina svetnikov pa meni, da to onemogoča financiranje lokalnih društev, ki bi na teh mestih lahko prodajale tobak in alkohol in s tem financirali svojo družbeno-odgovorno dejavnost v lokalnem okolju.

V koaliciji nevladnih organizacij s področja javnega zdravja smo predlagali Vladi RS prepoved spletne prodaje in dostave alkohola na dom v času epidemije, saj gre v prvi vrsti za nenujno »živilo«, poleg tega pa je skoraj nemogoče preverjati prodajo mladoletnim in očitno opitim. Spletna prodaja alkohola se je namreč v zadnjem času zaradi različnih omejitev prodaje (npr. zaprte gostilne, restavracije, bari in pubi) občutno povečala, zlasti s strani alkoholne industrije, ki to počne na zelo intenziven in agresiven način (npr. prek socialnih omrežij). Glavna cilja takšnega ukrepa prepovedi bi bila zlasti zmanjšati obremenitev zdravstvenega sistema, tako da se le-ta lahko bolj učinkovito odzove na potrebe epidemije, ter zmanjšati število primerov neupoštevanja ukrepov fizičnega distanciranja in vzdrževanja higiene zaradi opitosti in zastrupitve z alkoholom. Tudi v trgovinah, zlasti pa na bencinskih servisih, bi veljalo razmisliti o določenih omejitvah prodaje alkohola in s tem zmanjševanja negativnih učinkov in posledic njegove rabe v času epidemije.

V maju smo izdali sporočilo za javnost ob prihajajočem Svetovnem dnevu brez tobaka z naslovom "Zaščitimo mlade pred manipulacijo tobačne industrije. Preprečimo rabo tobaka in nikotina med mladimi." Vsako leto 31. maja obeležujemo Svetovni dan brez tobaka, ki je v letu 2020 potekal pod geslom »Zaščitimo mlade pred manipulacijo tobačne industrije. Preprečimo rabo tobaka in nikotina

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

med mladimi«. Otroci, mladostniki in mladi odrasli so tisti, ki začnejo z uporabo tobačnih in nikotinskih izdelkov. V Sloveniji po 25. letu praktično ne beležimo več začetkov kajenja, večina pa prvič kadi pred polnoletnostjo. Prav zato so otroci, mladostniki in mladi odrasli posebej pomembni za industrijo, saj brez pridobljenih novih generacij potrošnikov svojih izdelkov ta ne more biti uspešna. Industrija v času strogih zakonodajnih omejitev številnih marketinških aktivnosti izvaja različne pristope, da pridobi nove generacije potrošnikov. Letošnji Svetovni dan brez tobaka namenjamo ozaveščanju o delovanju industrije, razbijanju mitov in razkrivanju taktik, ki jih tobačna industrija usmerja na mlade s ciljem, da postanejo uporabniki tobačnih in nikotinskih izdelkov ter predstavitvi učinkovitih programov za preprečevanje uporabe tobačnih in nikotinskih izdelkov med mladimi. Za vse, ki pa so že uporabniki tobačnih ali nikotinskih izdelkov pa želimo poudariti pomembnost opustitve kajenja, še posebej v času COVID-19. Kadilci so verjetno bolj dovzetni za okužbo z novim koronavirusom in imajo zvišano tveganje za težji potek COVID-19, česar pa ne moremo izključiti tudi pri uporabi drugih tobačnih in povezanih izdelkov.

V juniju pa smo ob izidu dolgo pričakovanega slovenskega prevoda knjige »Heineken v Afriki«, ki je nastal tudi s pomembno podporo nevladnih organizacij s področja javnega zdravja, objavili sporočilo za javnost z naslovom "Neetične prakse alkoholne industrije niso zgolj problem tretjega sveta, temveč tudi slovenska realnost" ter pozvali Ministrstvo za zdravje, Vlado RS in Državni zbor RS k strožji alkoholni politiki v Sloveniji. Gre za izjemno zanimivo in pomembno knjigo, ki zelo podrobno razkriva neetične strategije in prakse alkoholne industrije, v tem primeru velikega nizozemskega pivovarskega giganta Heineken na afriški celini. Dejstvo je, da neetične prakse alkoholne industrije niso zgolj problem tretjega sveta (kot je npr. Afrika), temveč je to na žalost tudi slovenska realnost. Odkar je spomladi leta 2015 Heineken napovedal »investicijski« vstop na slovensko tržišče in odkupil večinski delež obeh naših največjih pivovarn, so se namreč zgodili že trije poskusi spreminjanja alkoholne zakonodaje v škodo javnega zdravja (dva neuspešna in eden žal uspešen).

Preventivno in mladinsko delo

V letu 2020 smo v veliki meri naše delovanje premaknili v spletno okolje zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja virusa COVID-19.

Kljub temu nam je uspelo dva dogodka izpeljati v živo. 3. julija smo izvedli vrednotenje v Postojni. Ob koncu šolskega leta smo izvedli dogodek za člane Brez izgovora, namenjen praznovanju zaključka šolskega leta in vrednotenju preteklih aktivnosti. Vrednotenje prilagamo v prilogi na koncu poročila. Na dogodku smo z namenom povezovanja mladih v skupini in krepitvi skupinskega duha in skupnega delovanja izvedli tudi igro "soba pobega".

Med poletjem smo, kot vsako leto, organizirali in izvedli tradicionalen tabor Summer Camp (10. - 14. 8. 2020) za naše člane, ki smo ga v letu 2020 izvedli v Anhovem, ob tem pa izkoristili priložnost in naše mlade seznanili z delovanjem društva EKO Anhovo, ki deluje z namenom ozaveščanja javnosti o problematiki onesnaževanja bivalnega okolja v Anhovem in okolici, še posebej zaradi sežiganja odpadkov v cementarni Salonit Anhovo d.d.. Izšlo je iz predhodno oblikovane civilne iniciative "Zagotovimo vsaj našim otrokom čisto in zdravo okolje", ki so jo občani samo v lokalnem okolju podprli z več kot 1000 podpisi podpore. Tabora se je udeležilo 17 udeležencev. Tabor

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

predstavlja vrhunec in zaključek sezone v programu Brez izgovora, namenjen pa je utrjevanju znanja in krepitvi veščin.

Aktivisti Brez izgovora Slovenija so bili od 16. do 22. septembra 2020 prisotni tudi na Evropskem tednu mobilnosti v Kopru, kjer so pripravili izobraževalne delavnice za otroke in mimoidočim omogočili merjenje njihovega ogljičnega odtisa.

Jeseni 2020 smo začeli s kampanjo Postani aktivist Brez izgovora, za namene katere smo postavili tudi novo spletno stran ter prenovili grafično podobo in pripravili komunikacijski načrt. Zaradi zaostrovanja ukrepov za preprečevanje širjenja virusa COVID-19 smo pridobivanje novih članov predčasno ustavili, kljub temu pa smo pridobili nove člane v treh lokalnih enotah (Ljubljana, Postojna in Obala).

11. novembra smo izvedli spletni dogodek za širšo javnost, poimenovan COVID-19: Priložnost za delo na sebi? Dogodek je bil namenjen osebnostni rasti v časih epidemije. Na dogodku so udeleženci spoznali pojem čuječnosti in njeno pomembnost, preizkusili so avtogeni trening z namenom sprostitve ter preizkusili vaje čuječnosti v praksi. Vsak si je pripravil tedenski načrt, kako si bodo organizirali čas, da bodo kljub obveznostim poskrbeli zase in za svoje blagostanje prek športnih aktivnosti in prostega časa, predvsem časa, ki ga ne preživijo za računalnikom, saj je v obdobju šolanja in dela na daljavo časa, preživetega za zaslonom, veliko več kot običajno. Ustvarili so si nove rutine, ki pomagajo pri soočanju s stresnimi situacijami, ter se za povezovanje in utrjevanje vezi in podpore preizkusili v nekaj spletnih igrah, ki spodbujajo timsko delo.

Aktivistke lokalnih enot so pripravile tudi sklop brezplačnih dogodkov Šola za šolo, namenjenih mladim, s katerim bi pridobili znanje, veščine in nasvete ter posledično nekaj dodatnih ur v dnevu. V decembru 2020 je bil izveden prvi dogodek v projektu, poimenovan Skrivnosti učenja (16. 12. 2020). Prvi dogodek so pripravili z namenom, da bi osnovnošolci in srednješolci spoznali, kaj je učenje in v kakšnih oblikah ga poznamo. Skozi diskusijo in interaktivnimi metodami so se pogovorili o pomenu učenja za posameznika in družbo. Dotaknili so se vprašanja, kako se človek uči in razliko med aktivnim ter pasivnim učenjem. Udeleženci so imeli priložnost spoznati različne tehnike učenja in pripomočke, ki jih lahko uporabljajo.

Člani lokalnih enot Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija so se udeležili tudi redne letne skupščine Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija, sodelovali so pri pripravi redne revije zveze z naslovom FedUp s pripravo vsebin za revijo, ki je izšla poleti 2020, ter rednih sej upravnega odbora Mladinske zveze Brez izgovora.

V sodelovanju z Inštitutom za mladinsko participacijo, zdravje in trajnostni razvoj smo organizirali poletno taborjenje za mladostnike od ponedeljka, 17. avgusta, do petka, 21. avgusta. Na taborjenju smo želeli mlade opremiti z veščinami za zdravo preživljanje prostega časa na področju prehrane, gibanja, duševnega zdravja in psihoaktivnih substanc ter krepiti njihove socialne veščine in jim ponuditi orodja in kompetence za uspešen prehod v srednjo šolo in soočanje z izzivi, ki so povezani z obdobjem mladostništva. Zaradi ukrepov za omejevanje širjenja virusa taborjenja žal nismo uspeli izvesti.

*Pusti odtis za boljši svet,
brez izgovora.*

V letu 2020 smo uspešno začeli tudi z izvajanjem projekta Akademija Brez izgovora, namenjenega spodbujanju zaposlovanja mladih. Nacionalni projekt Akademija Brez izgovora je bil izbran na javnem razpisu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport »Krepitev kompetenc mladih skozi aktivno državljanstvo za večjo zaposljivost«, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt izvajamo v sodelovanju s partnerskimi organizacijami Inštitut Utrip, Mladinski center Krško, Socialna akademija in Zavod Vozim ter bo trajal od 1. 2. 2020 do 15. 9. 2021. Cilj javnega razpisa je s pomočjo usposabljanj krepiti kompetence mladih, kar prispeva k povečevanju mladih po izhodu iz operacije ter prispeva k znižanju brezposelnosti mladih. Za doseganje cilja javnega razpisa bodo financirana usposabljanja za mlade (ter spremljevalne aktivnosti, nujne za uspešno izvedbo projektov), ki jih bodo izvajale organizacije v mladinskem sektorju v okviru mladinskega dela, povezane v konzorcij partnerjev, z namenom vključevanja mladih v procese neformalnega izobraževanja in aktivnega državljanstva, s poudarkom na izboljšanju njihove zaposljivosti. Predmet projekta je krepiti osebne in socialne veščine ter znanja mladih za povečanje zaposljivosti ter krepiti njihovo aktivno državljanstvo preko vključevanja razumevanja pomembnosti dostopa do kvalitetnih preventivnih programov. S projektom želimo:

- Preko inovativnega kvalitetnega usposabljanja opremiti mlade s kompetencami, znanji in izkušnjami za kvalitetno delo z mladimi za večjo konkurenčnost pri iskanju zaposlitve v organizacijah, ki izvajajo različne programe za otroke in mlade, prav tako pa bodo pridobili splošne kompetence, zaželeno pri delodajalcih;
- zmanjšati brezposelnost mladih in jih kot bolj kompetentne usmeriti v mladinski in šolski sektor;
- razširiti poznavanje učinkovite preventive v mladinskem sektorju ter pripomoči k temu, da se med mladimi izvajajo kvalitetni programi, ki imajo pozitiven učinek na stališča in vedenja ter da se izogiba neučinkovitim ali škodljivim programom - komponenta aktivnega državljanstva (pri dostopnosti kvalitetnih preventivnih programov gre za delovanje za splošno družbeno korist preko temeljev medsebojnega spoštovanja in zagotavljanja človekovih pravic).

V letu 2020 smo redno izvajali tudi preventivne programe v osnovnih in srednjih šolah, izvajanje pa smo prilagodili za spletno okolje. V ta namen smo izvedli tudi usposabljanje za spletno izvedbo delavnic za izvajalce preventivnih programov (19. 11. 2020), na katerem so spoznali spletne platforme, ki jih šole uporabljajo za izvedbo delavnic, njihovo delovanje ter metode in tehnike izvajanja interaktivnih aktivnosti na daljavo. Pripravili smo tudi izobraževalno in drugo gradivo. Za potrebe informiranja šol o naših delavnicah smo pripravili katalog programov s predstavitvijo vseh preventivnih programov.

Nassim Djaba,
predsednik Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija